

BIBLIOGRAFIE VAN DR. REMIGIUS DIETEREN O.F.M.

De publicistische activiteit van Pater Remigius Dieteren heeft een opmerkelijke ontwikkeling doorgemaakt. Aanvankelijk ging zijn belangstelling vooral uit naar de sociale leer van de katholieke Kerk, gegrondvest door de Encycliek Rerum Novarum in 1891 en geleidelijk ontwikkeld tot een sociale praktijk, waarvan de voornaamste doelstelling was maatschappelijke problemen, voortspruitend uit de snelle industrialisatie van West-Europa, acuut aan te pakken door het oprichten van instellingen en organisaties met een duidelijk omschreven, gewoonlijk beperkte doelstelling, die steunden op zelfhulp, ondersteuning door particulier initiatief van idealistisch ingestelde deskundigen en, zo mogelijk maar op afstand, hulp van de overheid. Vooral in Limburg had tussen de beide wereldoorlogen de nadruk gelegen op slagvaardig sociaal beleid en bepaald niet op getheoretiseer. Het vlot sociaal handelen had sinds 1910 gestalte gekregen in het optreden van een groep jonge katholieken - arbeiders en intellectuelen - rond de priester H.A. Poels.

In deze traditie lanceerde Pater Remigius in het voorjaar 1945, nog voor heel Nederland was bevrijd, de eerste oproepen. Hij volgde de lijnen, uitgezet door Poels, nadrukkelijk, streefde echter weldra naar consolidering van de aanpak. Het opportunisme uit de jaren kort na de Eerste Wereldoorlog diende te worden omgezet in een samenhangend geheel van onderop, uit religieuze overtuiging ontstane sociale structuren, bruikbaar gedurende vele jaren. Kennis van de moderne sociale geschiedenis van Limburg, hét voorbeeld, was daartoe onontbeerlijk. Onverwijld diende een documentatiecentrum te worden opgezet. Het zou de naam Sociaal Historisch Centrum gaan dragen. Van daaruit dienden studies te worden geëntameerd die de blijvende kenmerken van een sociaal verantwoordelijke samenleving blootlegden. Pater Remigius nam een deel van de onderzoeken voor eigen rekening. Zij handelden over de meest wenselijke kenmerken van de sociale organisatie in de mijnindustrie, de Limburgse Katholieke Vakbeweging, de demografie, de volkshuisvesting en de gezondheidszorg. Bijzondere aandacht werd besteed aan leven en werken van de

Limburgse sociale pioniers: H.A. Poels, W.H. Nolens en Jos. Maenen.

Omstreeks 1970 werd duidelijk dat de welzijnsstaat, waaraan vooral de christelijk geïnspireerde politieke partijen sinds 1950 in Nederland gestalte hadden gegeven, een ogenschijnlijk duurzaam samenhangend geheel van sociale voorzieningen tot stand had gebracht, dat ogenschijnlijk alle nadelen van de industrialisatie overwon. De voor Poels en Pater Remigius essentiële grondslagen, de religieuze inspiratie en de vormgeving bottom-up, waren evenwel weggeslagen. Pater Remigius verweet het niet de overheid, voor wie religieuze pluriformiteit een gegeven was, maar de nieuwe kerkelijke structuren, die maatschappelijke betrokkenheid verwaarloosden en een in de wereld staande Kerk van weinig nut achtten. De nieuwe ecclesiologie veranderde in Pater Remigius' ogen de welvaartsstaat in een huis zonder fundamenten. Een groot aantal ecclesiologische publicaties van zijn hand had tot doel religieuze inspiratie te injecteren en zo de stabiliteit van het sociale bouwwerk te waarborgen. Van deze laatste stroom artikelen konden alleen de wat omvangrijkere in de bibliografie worden opgenomen. De talrijke ingezonden brieven, verschenen in dagbladen, bleken bij benadering niet volledig te documenteren. Pater Remigius' geestelijke ontwikkeling volgde de omgekeerde weg van die van Henri Poels. Deze laatste startte als theoloog met diverse fundamentele theoretische publicaties, trachtte vervolgens een aan de situatie aangepaste sociale leer te ontwikkelen en ging tenslotte met tomeloze energie de sociale praktijk vormgeven. Pater Remigius opende met een bezinning op de sociale praktijk, trachtte die vervolgens vanuit haar lange termijnontwikkeling samenhang te geven en eindigde als ecclesioloog met uitgesproken opvattingen.

SOCIALE LEER VAN DE KERK

Dieteren O.F.M., Remigius

1. Sociale weken in Nederland. - Parochiële sociale weken in de Limburgse mijnstreek waarbij met name voorlichting werd gegeven over de sociale leer van de R.K. Kerk.
In: De Gids op maatschappelijk gebied : katholiek Vlaamsch sociaal maandblad Brussel. - Jrg 36, nr 4 (april 1945) ; pp. 303-305.
2. Katholieken van alle landen verenigt U!
Pleidooi voor een "Katholieke Internationale" ter bevordering van de sociale gerechtigheid, verdediging van de vrede en tot herstel van de christelijke beschaving.
In: De Gids op maatschappelijk gebied. - Jrg 38, nr 2 (februari 1947) ; pp. 127-161.
Ook verschenen onder de titel: Catholiques de tous les pays, unissez-vous!
In: Les Dossiers de l'Action Sociale Catholique : revue mensuelle; uitg. van Le Mouvement Ouvrier Chrétien Bruxelles. - 24ième Année, no 5 (juni 1947) ; pp. 335-344.
Tenslotte verschenen als nr 342 in: L'Oeuvre des Tracts; uitg. van L'École Sociale Populaire Montréal [Canada] (december 1947) aangevuld door de auteur.
3. Resultaten van de misbezoektelling, gehouden in Maastricht op 19 februari 1956.
Maastricht, 1956.
4. Dieteren O.F.M., Remigius en Wilhelmus de Leeuw O.F.M.
Vijftig jaar zielzorg rond de mijn, 1910-1960; gedenkschrift bij gelegenheid van het 50-jarig bestaan van kerk en klooster der paters minderbroeders aan de Sittarderweg te Heerlen; met medewerking van het Sociaal Historisch Centrum voor Limburg. Heerlen, 1960.
88 pag., ill.
5. Toelichting bij de grondslagen van het bedrijfsapostolaat.
In: Analecta voor het Bisdom Roermond. - Niet officieel gedeelte. - Jrg 41 (1960) ; pp. 158-161.

Toegevoegd aan de in het officiële gedeelte van de betreffende jaargang van de *Analecta* opgenomen Richtlijnen voor het bedrijfsapostolaat in het diocees Roermond (pp. 150-157).

SOCIALE ORGANISATIES IN DE MIJNINDUSTRIE

Dieteren O.F.M., Remigius

6. De corporatieve gedachte in Nederland : het wetsontwerp van minister Vos.
In: *De Gids* op maatschappelijk gebied. - Jrg 37, nr 2 (februari 1946) ; pp. 127-146.
7. Bedrijfsorganisatie in de Nederlandse mijnindustrie.
In: *De Gids* op maatschappelijk gebied. - Jrg 36, nr 11 (november 1945) ; pp. 853-865.
8. De Contact-commissie voor de Nederlandse mijnindustrie.
Leuven, 1946.
37 pag., lit. opg.
Scriptie Katholieke Universiteit Leuven.
9. Flitsen uit de geschiedenis der Limburgse mijnindustrie.
Heerlen, 1952.
9 pag.
Bij gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de Staatsmijnen.
Verkort verschenen in: *De Katholieke Illustratie*. - Nr 18, 02-05-1952.
10. Mens en mijn : een halve eeuw strijd, groei en bloei van de Nederlandse Katholieke Mijnwerkersbond.
Heerlen : Nederlandse Katholieke Mijnwerkersbond, 1953.
342 pag., ill., lit. opg.
11. Hulde aan Uw afgevaardigden.
In: *De Mijnwerker* : orgaan van de Nederlandse Katholieke Mijnwerkersbond. - Jrg 46, nr 10 (1953) ; p. 3.
12. Groeiende waardering.
In: *Kolen Charbon Kohle Coal* : de mijnindustrie in de kolenproducerende landen der wereld.
Amsterdam : Algemeen Publiciteitskantoor, s.a. (na 1962).
pp. 59-60.

13. Documentatie mijnindustrie Belgisch- en Nederlands-Limburg.
Maastricht, 1970.
4 pag.

KATHOLIEKE ARBEIDERSBEWEGING

Dieteren O.F.M., Remigius

14. Gids voor de jubileumtentoonstelling der Limburgse Katholieke Arbeidersbeweging bij gelegenheid van haar 50-jarig bestaan.
Heerlen : Katholieke Arbeidersbeweging Limburg, 1950.
15 pag.
15. Dieteren O.F.M., Remigius en F. Sampers
De Limburgse katholieke arbeidersorganisaties.
In: Maasland : algemeen maandblad. - Jrg 13, nr 10 (1965/1966)
; pp. 308-314.
16. Literatuuroverzicht [m.b.t. de] geschiedenis van de arbeidersorganisaties in Limburg.
In: Studies over de sociaal-economische geschiedenis van Limburg : jaarboek van het Sociaal Historisch Centrum voor Limburg. - Dl 15 (1970) ; pp. 164-195.
17. Visie op Visie : N.K.V. op tweesprong.
In: Limburgs Dagblad 13-26 november 1975.

DEMOGRAFIE

Dieteren O.F.M., Remigius

18. Family planning : geboortenregeling in de hedendaagse wereld.
Maastricht, 1962.
41 pag.
(Theologicum Pastorale Minderbroeders Maastricht ; 1)
19. De migratie in de mijnstreek 1900-1935 : een sociaal-historische studie; woord vooraf van C. van Gestel. - Dissertatie Leuven.
In: Studies over de sociaal-economische geschiedenis van Limburg : jaarboek van het Sociaal Historisch Centrum voor Lim-

burg. - Dl 4 (1959) ; pp. VII-XIV, 1-236, opg. van bronnen en lit.

Ook verschenen als nr 9 in de reeks Bijdragen tot de sociale en economische geschiedenis van het Zuiden van Nederland.

20. De moeizame weg naar een stabiele mijnwerkersbevolking.
In: Oranje Nassau Post sluitingsnummer mijnzetel, Oranje Nassau I en centrale bovengrondse bedrijven van de Oranje-Nassau mijnen (1974) ; pp. 19-34.

VOLKSHUISVESTING

Dieteren O.F.M., Remigius

21. Hoe woont ons volk? Weergave van de resultaten van de enquête volkshuisvesting 1946, ingesteld door het "Sociaal Archief Limburg", afdeling van de Katholieke Arbeidersbeweging Limburg.
Heerlen : Katholieke Arbeidersbeweging Limburg, 1946.
56 pag.
22. Veertig jaren arbeiderswoningen in Limburg "Ons Limburg" 1911-1951.
Heerlen : Winants, 1951.
202 pag., ill., lit. opg.
23. Dieteren O.F.M., Remigius en P.M.M.C. Palmen
Enige sociale aspecten van de mijnwerkershuisvesting, gezien vanuit de ervaringen in de Zuid-Limburgse mijnstreek.
Luxemburg, 1957.
14 pag.
Internationaal Congres over de sociale en godsdienstige problemen van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal.
24. Vijfentwintig jaar planologie in Limburg; gedenkboek Provinciale planologische dienst in Limburg; met een ten geleide van F.J.M.A.H. Houben.
Maastricht : "Ernest van Aelst", 1959.
48 pag., ill.
25. Grondbeleid en volkshuisvesting in de mijnstreek : N.V. Bouwgrondmaatschappij Tijdig 1913-1963.
Assen : Van Gorcum etc., 1964.

XXIII, 248 pag., ill., opg. van bronnen en lit.
(Maaslandse Monografieën ; 2)

26. Ter inleiding.

In: Bouwen in Limburg : woningbouw door de Vereniging Ons Limburg sinds haar oprichting.

Heerlen : Vereniging Ons Limburg, 1965.

pp. 9-19.

27. Dieteren O.F.M., Remigius en J.F.R. Philips

Stein : een achterland werd bruggehoofd : historisch overzicht van gemeente en bevolking.

Stein : Gemeentebestuur, 1962.

167 pag., ill.

GEZONDHEIDSZORG

Dieteren O.F.M., Remigius

28. In dienst der zieken : het St. Joseph-Ziekenhuis te Heerlen 1904-1954 / samengesteld o.l.v. Remigius Dieteren O.F.M.

Bussum : Brand, 1954.

318 pag., ill.

29. R.K. Bejaardenzorg Sint Franciscus.

In: Confrontatie : tijdschrift voor R.K. geloofsverkondiging, geloofsverdediging en geloofsbeleving. - Nr 314 (oktober 1991)

; pp. 312-313.

BIOGRAFIE

Dieteren O.F.M., Remigius

30. "De Hertog van Limburg": Jos. Maenen veertig jaar lid van Gedeputeerde Staten van Limburg.

In: Studies over de sociaal-economische geschiedenis van Limburg : jaarboek van het Sociaal Historisch Centrum voor Limburg. - Dl 8 (1963) ; pp. 79-97.

31. Dr. Nolens ... Dr. Poels. - Ill.
In: De Bronk : Limburgs maandblad. - Jrg 1, nr 3 (november 1953) ; pp. 88-89.
32. Dr. Poels en het Bisschoppelijk Schrijven van maart 1960.
In: De nieuwe mens : maandblad voor beleving van het Christendom. - Jrg 12, nr 1 (april 1960) ; pp. 1-49.
33. De theologie van dr. H.A. Poels en de N.V. Tijdig. - Inleiding bij gelegenheid van de herdenking van het vijftigjarig bestaan van de N.V. Bouwgrondmaatschappij "Tijdig" op 14 mei 1964.
In: Mededelingenblad van de Vereniging Ons Limburg. - Nr 1 (maart 1965) ; pp. 7-12.
34. Mgr. dr. H.A. Poels 1868-1948.
In: Heemkalender Limburg / uitg. van Stichting Limburgs Heem. - (30 mei-12 juni 1965).
35. Dr. H.A. Poels. Een stuk leven : beschouwingen van een oud-aalmoezenier van sociale werken; ingeleid en geannoteerd door Remigius Dieteren O.F.M.
In: Studies over de sociaal-economische geschiedenis van Limburg : jaarboek van het Sociaal Historisch Centrum voor Limburg. - Dl 10 (1965) ; pp. 1-123.
36. Dr. H.A. Poels.
In: Liber amicorum Prof. Mag. C. van Gestel. Politica. Nieuwe Reeks. - Jrg 20, nrs 3-4 (oktober 1970) ; pp. 72-81.
37. Heeft Poels ons in de huidige situatie nog iets te zeggen?
 1. Het verhaal van een pijnlijke lijdensweg.
In: Limburg Vandaag. - Jrg 7, nr 4 (juli 1975) ; pp. 11-14.
 2. Als balling in America.
In: Limburg Vandaag. - Jrg 7, nr 5 (augustus 1975) ; pp. 27-29.
 3. De gedachtenwereld van Dr. H.A. Poels.
In: Limburg Vandaag. - Jrg 7, nr 6 (augustus 1975) ; pp. 31-33.
- Slot: Wat zou Poels nu doen?
In: Limburg Vandaag. - Jrg 7, nr 7 (september 1975) ; pp. 29-31.

SOCIALE GESCHIEDENIS

Dieteren O.F.M., Remigius

38. Sociaal Archief Limburg.
In: De Gids op maatschappelijk gebied. - Jrg 37, nr 5 (mei 1946)
; pp. 391-395.
39. Het Sociaal Historisch Centrum voor Limburg.
Maastricht : S.H.C., circa 1949.
12 pag.
40. Het Sociaal Historisch Centrum voor Limburg op de tweesprong.
Maastricht : S.H.C., 1962.
16 pag., ill.

Redacteur van:

- Maaslandse Monografieën; uitg. van Stichting Maaslandse Monografieën (groot formaat)
- Maaslandse Monografieën (klein formaat)
- Studies over de sociaal-economische geschiedenis van Limburg
: jaarboek van het Sociaal Historisch Centrum voor Limburg.

Lid van redactie-commissie van Onze gevallen : herinneringen aan het verzet in Limburg in de tweede wereldoorlog / onder auspiciën van de Afdeling Limburg van de Nationaal Federatieve Raad van het Voormalig Verzet Nederland te boek gesteld door Antoon van Aernsbergen.
Maastricht, 1964.

ECCLESIOLOGIE

Dieteren O.F.M., Remigius

41. Dieteren O.F.M., Remigius, Gilbertus Lohuis O.F.M. en Carolus Tesser O.F.M.
Aan iedere priester in Limburg. Oproep tot verzoening.
Maastricht, 1 maart 1977.
3 pag.

42. De goede herder; preek gehouden door P. Dr. Remigius Dieteren O.F.M. uit Maastricht bij gelegenheid van een gebedsdag, georganiseerd door de Gebedsactie Limburg, op zondag 1 mei 1977 in de parochiekerk van de H. Joannes Bosco te Venlo.
16 pag.
43. Dieteren O.F.M., Remigius, Carolus Tesser O.F.M. en Gilbertus Lohuis O.F.M.
[Reactie op voordracht van Prof. dr. W. Goddijn gehouden op 22 april 1978 te Utrecht voor de Vereniging van R.K. Katechese docenten].
Maastricht, 3 mei 1978.
4 pag.
44. Dieteren O.F.M., Remigius, Gilbertus Lohuis O.F.M. en Carolus Tesser O.F.M.
Waarheid over een moedig bisschop.
Maastricht, 1978.
16 pag.
45. Brief aan redactie van het IKI. - Reactie op Nederland : een kerkprovincie zonder collegiaal overleg / Kees Middelhof in IKI Internationale katholieke informatie. - Jrg 13, nr 5 (mei 1970) ; pp. 39-41.
In: IKI Internationale katholieke informatie. - Rubriek Achteraf. - Jrg 13, nr 7-8 (juli/augustus 1979) ; pp. 57-58.
46. Handvest voor het gezin.
In: Confrontatie. - Rubriek Lezersbrieven. - Nr 222 (januari 1984) ; pp. 34-35.
47. Katholiek onderwijs te belangrijk voor "politieke" manipulaties.
In: Confrontatie. - Nr 276/277 (juli-augustus 1988) ; pp. 257-264.
Katholiek onderwijs te belangrijk voor "politieke manipulatie".
In: Katholieke stemmen : maandblad van de Stichting Behoud R.K. Leven. - Jrg 17, nr 10 (oktober 1988) ; pp. 543-550.
48. Mgr. Dr. J.M. Gijsen Bisschop van Roermond.
In: Katholieke stemmen. - Rubriek Varia gemengde berichten en beschouwingen. - Jrg 20, nr 3 (maart 1991) ; pp. 165-169.
49. Stiltecentrum Ziekenhuis Maastricht.
In: Confrontatie. - Nr 318 (februari 1992) ; p. 60.
50. De Media-Bisschop.
In: Confrontatie. - Nr 322 (juni 1992) ; p. 188.

51. K.N. [Katholiek Nieuwsblad] blijf wat je bent!
In: Confrontatie. - Nr 328 (december 1992) ; pp. 343-345.
52. De Unie KBO [Katholieke Bonden van Ouderen] op drift?
In: Confrontatie. - Nr 328 (december 1992) ; pp. 346-348.
53. De Nederlandse priester-religieuzen en de Acht Mei-Beweging.
In: Katholieke stemmen. - Jrg 22, nr 4 (april 1993) ; pp. 205-213.
54. St. Petrus en Paulus.
In: Katholiek Maandblad / Stichting voor Kerk en Geloof. - Jrg 5, nr 6 (juni 1993) ; pp. 176-179.
55. Maria's ten hemelopneming.
In: Katholiek Maandblad. - Jrg 5, nr 7 (juli/augustus 1993) ; pp. 221-223.
56. K.R.O.- en R.K.K.-zendentijd.
In: Confrontatie. - Nr 344 (april 1994) ; pp. 105-109.
In: Katholiek Maandblad. - Jrg 6, nr 6 (juni 1994) ; pp. 174-178.
57. Pastorale werk(st)ers!
In: Confrontatie. - Nr 345 (mei 1994) ; pp. 130-133.
58. Dialoog met de AMB?
In: Confrontatie. - Nr 347/348 (juli/augustus 1994) ; pp. 199-205.
Dialoog met de Acht Mei-Beweging?
In: Katholieke stemmen. - Jrg 23, nr 11 (november 1994) ; pp. 531-535.
59. Dialoog of schijndialoog [commentaar bij het "Advies van de Commissie Dialoog" d.d. 1 september 1994] / [door] Remigius Dieteren O.F.M., P.W. de Vries, J. van der Ploeg O.P. en L.A.J.M. Bongaarts.
S.l., s.n., 1994.
De Commissie is geïnstalleerd door de Permanente Raad van de Nederlandse Bisschoppenconferentie.